

PORTRETUL POLITIC AL LUI MILORAD DODIK: EROU PENTRU B-SÂRBI, PERICOL PENTRU ALTE ETNII

Maior drd. Mădălin BUZEA

Colonel conf. univ. dr. Cristian ICHIMESCU

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, București

DOI: 10.55535/GMR.2026.1-2.13

Over the past year, the Bosnian political scene has been dominated by the leader of the Alliance of Independent Social Democrats (SNSD), Milorad Dodik. Known for his secessionist actions and for protecting the rights and freedoms of the Bosnian Serb people, Milorad Dodik has undertaken the most concrete steps toward the secession of Republika Srpska (RS) from Bosnia and Herzegovina (BiH). In this context, following his first-instance conviction to one year in prison and a six-year ban from holding public office, initiatives were taken and laws were adopted by the National Assembly of Republika Srpska (NARS) to increase RS autonomy and limit the powers of the central institutions in Sarajevo on RS territory, with the entity moving toward secession. For the RS leader, Milorad Dodik, this was followed by a stressful period in which he could be arrested at any moment by law enforcement institutions, but he took enhanced security measures, including traveling by helicopter to avoid being blocked and arrested on land. Eventually, Milorad Dodik resigned from the position of President of RS, early elections were organized, but, they the ban on holding public office for six years remains in force. The presidential elections in RS were initially won by the SNSD candidate, Siniša Karan, but will be held once again in several polling stations due to suspicions of electoral fraud. Nevertheless, a reversal of the outcome is not expected; at most, the gap between the SNSD candidate and the opposition candidate, Branko Blanuša, may narrow. In such a scenario, the question arose: “Will the SNSD leader, Milorad Dodik, remain at the forefront of the Bosnian political scene after the general elections in the autumn of 2025?”. In this article, through logical deduction, we aim to identify arguments that can help construct an answer to the question regarding Milorad Dodik’s political future.

Keywords: Bosnia and Herzegovina; political leader; Milorad Dodik; political portrait; Republika Srpska;

INTRODUCERE

Bosnia și Herțegovina (BiH) continuă să fie un stat marcat de instabilitate politică, cu riscuri de securitate pentru regiunea Balcanilor de Vest (BV) și, implicit, pentru România. Arhitectura statală (trei niveluri ale administrației locale), sistemul decizional construit pe baza celor trei etnii constituente, birocrăția ridicată, tensiunile interetnice și lipsa unei viziuni comune pentru reforma statului sunt doar câteva motive pentru care este nevoie ca statul să fie monitorizat internațional.

Pe parcursul anului trecut (2025), scena politică bosniacă a fost dominată de acțiunile președintelui partidului Alianța Social-Democraților Independenți (SNSD, partid b-sârb), Milorad Dodik (b-sârb). Acesta a ajuns la putere cu sprijin internațional în 1998, dar, treptat, s-a alăturat ideilor democrațiilor liberale, în special celor promovate de Federația Rusă. Regimul său autoritar a fost marcat de o retorică naționalistă¹, prin promovarea ideii că BiH este un stat nefuncțional. În aceste condiții, Milorad Dodik este perceput, pe de o parte, de populația b-sârbă ca un „erou” ce apără drepturile și interesele b-sârbilor, iar pe de altă parte, ca un pericol pentru populația de etnie bosniacă (Huskić-1, 2025).

Acțiunile politice ale liderului SNSD au fost puternic mediatizate, dar reflectarea a acestora s-a făcut în funcție de interesele actorilor ce se află la conducerea trusturilor mediatice. Pe de o parte, presa de orientare pro-occidentală l-a prezentat pe Milorad Dodik într-o lumină negativă, arătând pericolul generat de acesta pentru destabilizarea statului bosniac, iar pe de altă parte, presa anti-occidentală l-a prezentat pe liderul SNSD ca fiind un apărător al drepturilor și libertăților poporului sârb în regiunea BV și un vector important pentru promovarea panslavismului în Europa. Anul 2025 a culminat cu înlăturarea acestuia din funcția de președinte al Republicii Srpska (RS) și interzicerea drepturilor de a mai ocupa funcții publice timp

Milorad Dodik este perceput, pe de o parte, de populația b-sârbă ca un „erou” ce apără drepturile și interesele b-sârbilor, iar pe de altă parte, ca un pericol pentru populația de etnie bosniacă.

¹ Printre care: negarea genocidului de la Srebrenica, promovarea unor idei antioccidentale sau constestarea statului bosniac (n.a.).

Articolul prezintă acțiunile politice ale lui Milorad Dodik pe parcursul ultimului an și deciziile instituțiilor din BiH care au contribuit la îndepărtarea președintelui RS și la organizarea alegerilor anticipate.

de șase ani. În urma alegerilor anticipate, la conducerea RS a fost ales un apropiat al lui Milorad Dodik, Siniša Karan, fost ministru al dezvoltării și tehnologiei în guvernul condus de acesta, SNSD păstrându-și controlul politic asupra entității. Rezultatul final al alegerilor încă nu a fost pus în aplicare pentru că, în urma sesizărilor partidelor de opoziție, Comisia Electorală a decis reluarea alegerilor în mai multe circumscripții electorale, unde au existat suspiciuni de fraudă electorală (N1, 2025).

În aceste condiții, având în vedere reflecția mediatică și acțiunile lui Milorad Dodik, apare întrebarea dacă liderul b-sârb va părăsi scena politică din RS, după alegerile generale din data de 4 octombrie 2026? Acest subiect nu a fost abordat în mass-media de limba română, iar pe plan internațional, au fost abordate doar subiecte conexe, prin prezentarea evenimentelor și a diferitelor analize sumare care au apărut după alegerile anticipate din RS.

În urma cercetării științifice, prin prezentul articol, urmărind, în special, acțiunile politice din ultimul an ale lui Milorad Dodik și folosind un mecanism al deducerii logice, ne-am propus să identificăm răspunsul la întrebarea de cercetare mai sus-menționată. Prin identificarea unui astfel de răspuns, articolul contribuie la dezvoltarea cunoașterii în domeniu, creând portretul liderului politic din RS, anticipând eventuale schimbări care ar putea să apară în urma alegerilor generale din toamna acestui an pe scena politică bosniacă. Lucrarea este utilă persoanelor din mediul universitar, academic, dar și pasionaților de geopolitică și geostrategie, completând „puzzle-lul” de securitate din regiunea BV, prin promovarea unor noi idei despre situația statului bosniac.

METODOLOGIA ȘTIINȚIFICĂ

În redactarea articolului am folosit exclusiv metode calitative, pentru a găsi argumente pe baza cărora să construim răspunsul la întrebarea de cercetare „Milorad Dodik va părăsi scena politică din RS după alegerile din octombrie 2026?”. Ca instrument de lucru, am folosit „process tracing” (Wiesner, 2014), pentru a identifica principalele cauze care au dus la îndepărtarea liderului SNSD de la președinția RS. În acest sens, articolul prezintă acțiunile politice ale lui Milorad Dodik pe parcursul ultimului an și deciziile instituțiilor din BiH care au contribuit la îndepărtarea președintelui RS și la organizarea alegerilor

anticipate. Astfel, am procedat la studiul articolelor publicate atât de presa pro-occidentală, cât și de cea antioccidentală din RS, fiind observate diferențele de percepție și promovarea lui Milorad Dodik, pe de o parte, ca „erou” al sârbilor, pe de altă parte, ca un „pericol” pentru celelalte două etnii constituente ale statului bosniac. Am construit un studiu de caz în jurul personalității lui Milorad Dodik, urmând ca, apoi, prin deducție logică, să identificăm argumente prin care să ne bazăm răspunsul la întrebarea de cercetare enunțată, având ca argumente cauzele ce au dus la situația actuală a liderului sârb.

Urmărind evenimentele politice în care a fost implicat Milorad Dodik și reacțiile acestuia (urmărirea procesului), au fost posibile stabilirea relațiilor cauză-efect și descoperirea mecanismelor cauzale, contribuind, astfel, la specificarea modului în care vom obține rezultat final, adică răspunsul la întrebarea de cercetare. Un mecanism causal este: o legătură sau o conexiune într-un proces causal. În relația dintre o variabilă independentă dată (în cazul nostru, justiția bosniacă, reprezentată de Curtea Constituțională a BiH) și o variabilă dependentă dată (liderul politic Milorad Dodik), un mecanism causal presupune variabile suplimentare (poziționarea actorilor străini, a celorlalți lideri politici, modul de reacție a instituțiilor de forță bosniace), care oferă perspective asupra modului în care variabila independentă produce efectiv rezultatul, inclusiv secvența prin care acest lucru se produce (Wiesner, 2014)

Cercetarea va avea și o serie de limitări, date de faptul că studiul se bazează doar pe surse deschise de limba engleză și sârbă. Pentru o abordare cuprinzătoare și o stabilire cu exactitate a imaginii liderului politic din RS, ar fi fost necesare și surse deschise de limba rusă, care ar fi arătat modul în care este perceput liderul sârb în Federația Rusă, actorul statal cu interese divergente în BiH. Mai mult decât atât, am folosit doar metode calitative din rațiuni financiare, de timp și de spațiu, pentru că, în mod normal, un sondaj de opinie privind situația politică a liderului SNSD, Milorad Dodik, probabil că ar fi completat acest tip de cercetare.

Urmărind evenimentele politice în care a fost implicat Milorad Dodik și reacțiile acestuia (urmărirea procesului), au fost posibile stabilirea relațiilor cauză-efect și descoperirea mecanismelor cauzale, contribuind, astfel, la specificarea modului în care vom obține rezultat final, adică răspunsul la întrebarea de cercetare.

ASCENSIUNEA POLITICĂ A PREȘEDINTELUI SNSD – MILORAD DODIK

Președintele SNSD, Milorad Dodik, s-a născut la Banja Luka, în 1959. A absolvit Școala Generală din Laktași (1966-1974), Liceul Agricol din Banja Luka (1974-1977) și Facultatea de Științe Politice din Belgrad (1983). Este căsătorit cu Snježana, cu care are un fiu, Igor, și o fiică, Gorica. În 1996, Milorad Dodik a format Partidul Social-Democraților Independenți, care, ulterior, și-a schimbat numele în Alianța Social-Democraților Independenți (SNSD). Conduce această formațiune politică din 2002. Milorad Dodik și-a început cariera politică în 1986, ca președinte al Consiliului Executiv al Municipiului Laktași (localitate lângă Banja Luka, unde locuiește și în prezent). Înainte de primele alegeri multipartite din BiH, în 1990, a devenit membru al Alianței Forțelor de Reformă Ante Marković. În perioada 1991-2000, a fost membru în cadrul ANRS, iar în perioada 1998-2001, a fost ales premierul Republicii Srpska (RS), fiind candidatul SNSD. A fost membru în ANRS (2002-2006), premierul RS (2006-2010), președintele RS pentru două mandate (2010-2018) și membrul b-sârb al Președinției Tripartite a BiH (2018-2022) (CIN, 2025). În perioada 2022-2025, Milorad Dodik a fost președintele RS, până când Comisia Electorală Centrală i-a anulat mandatul (6 august 2025), fiind găsit vinovat și condamnat la un an de închisoare și la interzicerea dreptului de a deține funcția de președinte al RS pentru o perioadă de șase ani, pentru nerespectarea deciziilor Înalțului Reprezentant al Comunității Internaționale (OHR) (Central Election Commission Bosnia and Herzegovina, 2025).

În procesul de cercetare, președintele SNSD, Milorad Dodik, se constituie într-o variabilă suplimentară, pentru că acțiunile sale sunt în funcție de variabila independentă reprezentată de Curtea Constituțională a BiH. Astfel, s-a observat că, după fiecare decizie a Curții Constituționale a BiH, Milorad Dodik reacționa fie prin declarații secesioniste, fie prin acțiuni concrete, reprezentate de propunerea spre aprobare a unor legi prin care sporea independența justiției din RS și limita modul de acțiune al instituțiilor de forță pe teritoriul RS.

În continuare, vom prezenta, prin analiza surselor deschise apărute în presa internațională, principalele evenimente care au dus la îndepărtarea lui Milorad Dodik de la conducerea entității.

În procesul de cercetare, președintele SNSD, Milorad Dodik, se constituie într-o variabilă suplimentară, pentru că acțiunile sale sunt în funcție de variabila independentă reprezentată de Curtea Constituțională a BiH.

Am avut în atenție atât articole (în special, de limba sârbă din RS) care îl prezintă într-o lumină favorabilă, cât și articole care îl descriu ca fiind un personaj negativ pentru scena politică bosniacă.

PREȘEDINTELE SNSD, MILORAD DODIK: EROU PENTRU POPULAȚIA DE ETNIE SÂRBĂ

Prin urmărirea procesului, pe parcursul acestui capitol este evidențiat mecanismul causal dintre justiția bosniacă (variabila independentă) și Milorad Dodik (variabila suplimentară), prin identificarea relațiilor de tip cauză-efect care au dus la perceperea lui Milorad Dodik ca erou pentru populația de etnie sârbă. Am prezentat relația causală dintre justiția bosniacă, Milorad Dodik și actori internaționali, precum Serbia, Federația Rusă, pe de o parte, și Marea Britanie și SUA, pe de altă parte, identificați ca variabile dependente în cadrul metodologiei de cercetare.

Milorad Dodik s-a îndepărtat de valorile liberale, occidentale și a devenit, treptat, un susținător al Federației Ruse, abuzând de pozițiile pe care le-a deținut pentru a-și spori influența și controlul politic în RS. Promovând idei secesioniste, negarea genocidului de la Srebrenica și atacând mediatic politicienii bosniaci, Milorad Dodik și-a conturat un portret politic de „erou” al populației b-sârbe, dar, în același timp, a devenit și ținta sancțiunilor Marii Britanii și SUA (variabile suplimentare).

Fiind liderul celui mai mare partid politic b-sârb, naționalist, Milorad Dodik a câștigat (2010) președenția RS cu sprijinul politicienilor din Serbia (variabilă suplimentară). Pe timpul campaniei electorale, a câștigat electorat prin promovarea sloganului „RS prima, Bosnia doar cât timp trebuie să existe”, accentuând temerile existente și tensiunile interetnice la acel moment. Prin negarea genocidului de la Srebrenica, și-a întărit legăturile culturale și religioase cu Serbia, inclusiv prin erijarea sa într-un politician, protector al populației b-sârbe care pune „Srpska pe primul loc”. Astfel, a reușit să câștige electorat și să se mențină în funcțiile de conducere din RS timp de mai bine de 25 de ani (prima dată, a fost ales premierul RS în perioada 1998-2001) (Mack, 2021). Așadar, acțiunile lui Milorad Dodik (variabilă suplimentară) au avut ca efect câștigarea electoratului b-sârb și menținerea, pentru o perioadă îndelungată, în procesul decizional bosniac.

Milorad Dodik s-a îndepărtat de valorile liberale, occidentale și a devenit, treptat, un susținător al Federației Ruse, abuzând de pozițiile pe care le-a deținut pentru a-și spori influența și controlul politic în RS.

Milorad Dodik și-a folosit identitatea sârbă și a alimentat tensiunile interetnice din regiunea sa pentru a câștiga din ce în ce mai multă putere politică. Statul bosniac, cu o supraveghere din ce în ce mai redusă și cu o implicare scăzută din partea Comunității Internaționale, pare să se divizeze din ce în ce mai mult. Pe fondul acestor evoluții, RS a capătat o independență sporită, iar Milorad Dodik s-a poziționat ca politicianul puternic din RS, apărător al drepturilor, intereselor și libertăților b-sârbilor.

În toate funcțiile de conducere pe care le-a deținut în RS sau la președinția BiH, Milorad Dodik, prin acțiunile sale, a promovat naționalismul sârb și, mai apoi, l-a transformat în putere politică. A adoptat constant o poziție de victimă, susținând că este subiectul unei conspirații antisârbe. În toate cazurile de corupție în care era începută urmărirea penală împotriva sa, Milorad Dodik nu accepta să fie anchetat și, ulterior, judecat de funcționari boșniaci, arătând că aceștia nu pot fi obiectivi în acțiunile lor, iar acestea sunt, de fapt, acțiuni împotriva poporului b-sârb. Milorad Dodik, în discursul politic, a pledat pentru independența RS și a întreprins acțiuni secesioniste pentru a separa instituțiile de la nivel central de cele din RS (Mack, ib.). Avocații lui Milorad Dodik (variabila suplimentară) folosesc inclusiv argumente legate de naționalitatea acestuia pentru a câștiga procesele cu justiția bosniacă (variabila independentă). În perioada 2018-2022, cât timp a deținut funcția de membrul b-sârb al Președinției Tripartite a BiH, la toate activitățile oficiale derulate la sediul Președinției BiH nu participa dacă, lângă drapelul BiH, nu era și drapelul RS, poziție contestată vehement de ceilalți doi membri ai Președinției Tripartite (variabile suplimentare) (Kovacevic, 2018).

Președintele SNSD, aflat în funcția de președinte al RS, a creat o structură de poliție auxiliară exclusiv pentru RS și, folosindu-se de această structură, a reprimat (2018) mișcarea populară care contesta acțiunile politice, dar și polițienesci denumită „Dreptate pentru David”, evidențiind, apoi, că manifestațiile de protest au fost motivate politic. În acțiunile sale pentru consolidarea puterii politice, pe model rusesc, au apărut idei că a folosit inclusiv asasinatul. În acest sens, Slaviša Krunic, un proeminent om de afaceri, critic al regimului politic condus de Milorad Dodik, a fost asasinat (22 aprilie 2019) la Banja Luka, fără a fi identificați cei vinovați pentru această acțiune (Niksic, 2019).

Așadar, Milorad Dodik și-a folosit identitatea sârbă și a alimentat tensiunile interetnice din regiunea sa pentru a câștiga din ce în ce mai multă putere politică. Statul bosniac, cu o supraveghere din ce în ce mai redusă și cu o implicare scăzută din partea Comunității Internaționale, pare să se divizeze din ce în ce mai mult. Pe fondul acestor evoluții, RS a capătat o independență sporită, iar Milorad Dodik s-a poziționat ca politicianul puternic din RS, apărător al drepturilor, intereselor și libertăților b-sârbilor (Mack, ib.). Naționalismul sârb este susținut de președintele SNSD, Milorad Dodik, prin participarea la evenimentele

importante din Serbia, alături de președintele Aleksandar Vučić. În acest sens, în ultimii doi ani s-au remarcat legăturile strânse dintre președintele SNSD, Milorad Dodik, președintele Serbiei, Aleksandar Vučić, premierul ungar, Viktor Orban, și președintele Federației Ruse, Vladimir Putin, creând, astfel, o axă Banja Luka, Belgrad, Budapesta, ce promovează ideile panslavimului în Europa cu sprijin politic de la Moscova (variabile suplimentare). Milorad Dodik și-a exprimat tot mai vocal dorința de a separa autoritățile RS de cele bosniace, iar în acest sens, a continuat să acționeze ca un factor perturbator în cadrul statului bosniac. Pe parcursul anului 2024, legăturile reprezentanților sârbilor din regiunea Balcanilor de Vest (BV) au fost întărite prin organizarea unei Adunări a sârbilor de pretutindeni în Biserica Sf. Sava din Belgrad, context în care, fiind implicați și liderii Bisericii Ortodoxe Sârbe, a fost adoptată o declarația prin care națiunea sârbă este considerată o unitate transfrontalieră cu drepturi protejate. Declarația afirmă că RS trebuie să își păstreze deplina autonomie în BiH și, în calitate de entitate autonomă, RS poate să coopereze cu Serbia într-o serie de domenii de politică, chiar și în sectorul de securitate și schimbul de informații. Chiar dacă declarația a avut doar o semnificație simbolică și nu oferea nicio încurajare pentru a lua măsuri care să depășească limitele stabilite de Acordul de la Dayton, aceasta a deschis calea către puncte de vedere ale unor grupuri mai radicale. Documentul a promovat agenda unei națiuni tratate nedrept, una care are nevoie de o recalibrare a importanței și valori sale în BV (Nyemann, 2025).

În contextul tensionării situației politice din BiH și a condamnării sale în primă instanță (26 februarie 2025), Milorad Dodik a făcut câteva vizite la Moscova, unde a avut întrevederi cu oficiali ruși, printre care și cu Ministrul rus de Externe, Serghey Lavrov. Cea mai relevantă întrevedere a liderului SNSD cu Serghey Lavrov a fost în cadrul unei întâlniri cu ușile închise la Consiliul de Securitate al ONU de la New York (9 septembrie 2025), în urma căreia ministrul rus de externe a condamnat „interferența neocolonială a Occidentului în afacerile interne din RS”, condamnând ferm încercările necinstite de înlăturare a președintelui legitim ales de popor al RS (Mišeljić, 2025).

Așadar, în contextul acestor evoluții, în ultimul an, tendințele secesioniste ale RS au fost cele mai accentuate, iar BiH a trecut prin cea mai accentuată criză politică din ultimii treizeci de ani.

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

În contextul tensionării situației politice din BiH și a condamnării sale în primă instanță, Milorad Dodik a făcut câteva vizite la Moscova, unde a avut întrevederi cu oficiali ruși, printre care și cu ministrul rus de externe, Serghey Lavrov. Cea mai relevantă întrevedere a liderului SNSD cu Serghey Lavrov a fost în cadrul unei întâlniri cu ușile închise la Consiliul de Securitate al ONU de la New York, în urma căreia Ministrul rus de Externe a condamnat „interferența neocolonială a Occidentului în afacerile interne din RS”, condamnând ferm încercările necinstite de înlăturare a președintelui legitim ales de popor al RS.

Milorad Dodik și-a accentuat retorica despre autonomia RS, concomitent cu promovarea ideilor de independență a entității. În discursurile sale, a făcut apel la identitatea sârbă și memoria colectivă, crescându-și popularitatea electorală și controlul mediatic.

PREȘEDINTELE SNSD, MILORAD DODIK, „PERICOL” PENTRU CELELALTE ETNII

Acest capitol prezintă relațiile cauză-efect văzute din perspectivă occidentală, în care justiția bosniacă (variabila independentă) este un factor declanșator pentru variabilele suplimentare reprezentate, pe de o parte, de Milorad Dodik și, pe de altă parte, de actorii internaționali precum SUA, Marea Britanie și instituțiile de impunere a legii din statul bosniac.

Comportamentul lui Milorad Dodik și acțiunile secesioniste ale acestuia și ale celor din anturajul său politic au fost de mult timp în vizorul Comunității Internaționale. Astfel, Marea Britanie a fost primul stat care a impus (2022) sancțiuni asupra lui Milorad Dodik (membrul b-sârb al Președinției Tripartite în acea perioadă) și asupra lui Željka Cvijanović (președintele RS la acel moment), pe motiv că cei doi lideri b-sârbi destabilizează situația politică din BiH. Acestora le-a fost interzis să călătorească în Marea Britanie și le-au fost înghețate toate activele financiare pentru că, în coordonare cu autoritățile de la Kremlin, promovează ideile secesioniste în BiH și destabilizează statul bosniac (GOV UK, 2022). În cadrul procesului prezentat mai sus, sunt evidențiate relația de tip cauză-efecte între variabilele suplimentare (Milorad Dodik și Marea Britanie).

Pe parcursul anului 2025, BiH s-a aflat în cea mai acută criză politică de la crearea statului bosniac, generată de acțiunile secesioniste ale președintelui SNSD, Milorad Dodik, și blocarea funcționării instituțiilor de la nivel central pe termen lung. Scena politică a fost dominată de evoluții în procesul lui Milorad Dodik. Cazul acestuia a început încă din 2023, când a fost judecat pentru nerespectarea deciziilor Înaltului Reprezentant al Comunității Internaționale (ÎRCI) și blocarea procesului de implementare a deciziilor Curții Constituționale (CC) a BiH în RS prin adoptarea unor legi care resping un astfel de procedeu în RS. Astfel, Milorad Dodik nu recunoaște autoritatea ÎRCI și a CC pe teritoriul RS (Brezar, 2025). Variabila independentă produce efecte

Comportamentul lui Milorad Dodik și acțiunile secesioniste ale acestuia și ale celor din anturajul său politic au fost de mult timp în vizorul Comunității Internaționale. Astfel, Marea Britanie a fost primul stat care a impus (2022) sancțiuni asupra lui Milorad Dodik (membrul b-sârb al Președinției Tripartite în acea perioadă) și asupra lui Željka Cvijanović (președintele RS la acel moment).

de „*tip domino*” în RS, avându-l ca pion principal pe Milorad Dodik (variabila suplimentară).

Situația politică din BiH s-a tensionat suplimentar odată cu condamnarea, în primă instanță, a lui Milorad Dodik la un an de închisoare cu executare și interzicerea dreptului de a ocupa funcții publice timp de șase ani (26 februarie 2025). Imediat după pronunțarea sentinței, liderul SNSD a organizat o manifestație pașnică de protest la Banja Luka. În discursul susținut în marja evenimentului, a menționat susținerea pe care o are din partea liderului de la Kremlin, Vladimir Putin, dar și de la Budapesta, făcând referire la premierul ungar, Viktor Orbán. În același context, a continuat să promoveze mesaje de unitate a sârbilor, construindu-și figura unui politician, protector al poporului sârb (Delauney, 2025). Președintele Serbiei, Aleksandar Vučić, a insistat că Serbia nu recunoaște verdictul, cerând, în același timp, un „*răspuns pașnic, rațional și ne-escalator*”. Previzibil, Budapesta și Moscova (variabile suplimentare) s-au aliniat rapid poziției Belgradului. Prim-ministrul Ungariei, Viktor Orbán, a denunțat decizia drept un „*dictat de la Bruxelles*”, lăudându-l pe Dodik pentru opoziția sa față de „*agenda globalistă a supraveghetorilor numiți de UE*”. Moscova a catalogat verdictul împotriva lui Milorad Dodik drept o „*urmărire penală ilegală*”, avertizând că hotărârea pune în pericol unitatea statului bosniac. Solidaritatea reflexivă dintre Belgrad, Budapesta și Moscova ilustrează modul în care actorii iliberali instrumentalizează retorica suveranității pentru a eroda influența normativă a Bruxelles-ului, reconfigurând BiH ca un câmp de luptă prin procură într-o competiție mai amplă privind viitoarea ordine politică a Europei (Ermina Muzaferija, 2025).

Pe fondul acestor evoluții, Milorad Dodik (variabila suplimentară) a trimis în procedură parlamentară o serie de legi prin care anulează autoritatea instanțelor de stat și a agențiilor de aplicare a legii din BiH în RS. Parchetul din BiH a deschis o anchetă cu privire la aceste acte, considerate un atac la adresa ordinii constituționale a BiH, și l-a citat la interogatoriu pe Milorad Dodik, împreună cu președintele ANRS, Nenad Stevandić, și pe prim-ministrul RS, Radovan Višković. A urmat un „*test de stres*” pentru întregul aparat de stat, când toți cei trei politicieni acuzați au respins citația CC și s-au înconjurat de polițiști înarmați și gărzi de corp care provocau CC (variabila independentă)

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Situația politică din BiH s-a tensionat suplimentar odată cu condamnarea, în primă instanță, a lui Milorad Dodik la un an de închisoare cu executare și interzicerea dreptului de a ocupa funcții publice timp de șase ani (26 februarie 2025). Imediat după pronunțarea sentinței, liderul SNSD a organizat o manifestație pașnică de protest la Banja Luka.

Milorad Dodik a depus, la 4 iulie 2025, o declarație la CC a BiH, iar mandatul său de arestare a fost anulat, cu obligația de a se prezenta la secția de poliție locală la fiecare 15 zile. Același lucru s-a întâmplat și cu ceilalți doi „fugari” câteva zile mai târziu. Motivul pentru care au decis să renunțe la decizia de a contesta instanța de stat se datorează, probabil, lipsei de sprijin internațional pentru acțiunile lor.

și de Agenția de Informații și Protecție a Statului (SIPA), pentru a-i aresta (variabila suplimentară). Mai mult decât atât, aceștia au emis un ultimatum sârbilor angajați la CC a BiH și SIPA pentru a-i transfera la instanțele și forțele de poliție ale RS (variabile suplimentare). Milorad Dodik a recurs la amenințări cu îndepărtarea celor care resping apelul, dar nu a acționat niciodată în acest sens. A lansat o ofensivă mediatică internațională prin căutarea sprijinului noii administrații americane, care nu l-a primit niciodată, iar mai apoi, a mers în Israel, unde a fost rugat să părăsească o conferință la care participa (26-27 martie 2025). Pe de altă parte, a mers în Ungaria (5 august 2025) și Federația Rusă (31 martie 2025), unde a fost primit călduros, oferindu-i-se sprijin pentru acțiunile sale (Huskić-2). Descrierea acestui proces prezintă poziționarea variabilelor suplimentare (SUA, Israel, instituțiile de impunere a legii) față de variabila independentă (justiția bosniacă, reprezentată de CC a BiH).

Milorad Dodik a depus, la 4 iulie 2025, o declarație la CC a BiH, iar mandatul său de arestare a fost anulat, cu obligația de a se prezenta la secția de poliție locală la fiecare 15 zile. Același lucru s-a întâmplat și cu ceilalți doi „fugari” câteva zile mai târziu. Motivul pentru care au decis să renunțe la decizia de a contesta instanța de stat se datorează, probabil, lipsei de sprijin internațional pentru acțiunile lor. Milorad Dodik a primit avertismente dure din partea capitalelor europene, iar în absența sprijinului în Consiliul European din cauza vetoului ungar, unele state au introdus sancțiuni bilaterale împotriva lui Milorad Dodik, în special Germania și Austria (Huskić, ib.). Echipa de avocați ai lui Milorad Dodik a obținut schimbarea pedepsei de un an de închisoare în achitarea sumei de 18.660 EUR (12 august 2025), dar i s-a menținut pedeapsa privind interzicerea ocupării funcțiilor publice pentru șase ani. La acel moment, CEC a anulat mandatul de președinte al RS pentru Milorad Dodik, dar acesta a catalogat decizia ca fiind „încă o prostie de la Sarajevo” și a menționat că „predarea nu este o opțiune”. Chiar și în ciuda acestei decizii, Milorad Dodik și-a continuat agenda secesionistă făcând nefuncționale instituțiile de la nivel central (Melez, 2025). Astfel, au fost prezentate relațiile de tip cauză-efect înregistrate pe scena politică bosniacă.

În acest context, Milorad Dodik își pregătea fiul, Igor, să preia conducerea partidului, precum și pe Željka Cvijanović, actualul membru b-sârb al președinției BiH, ca potențial succesori ai său.

În mod ironic, Milorad Dodik a transmis că va continua „bătălia juridică” apelând la CC a BiH, dar și la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Rămânând fidel naturii sale distructive, el a anunțat și un referendum, în cadrul căruia va solicita sprijinul populației din RS și, eventual, un alt referendum, despre care a transmis că ar putea fi cel pentru independența RS (efecte ale variabilei independente, generate prin decizia de condamnare a liderului sârb). Anterior (2024), Milorad Dodik a impus modificări la Legea referendumului din RS pentru a face orice referendum valid, indiferent de prezența la vot. În forma inițială, această lege prevedea că cel puțin 50% dintre alegătorii înregistrați trebuie să iasă la vot pentru ca un referendum să fie valid (Huskić-2) Așadar, ANRS votase în favoarea organizării unui referendum de susținere a lui Milorad Dodik în cadrul căruia populația trebuia să răspundă la următoarele întrebări (23 august 2025): „*Acceptați deciziile străinului neales, Christian Schmidt, și hotărârile neconstituționale ale CC a BiH, precum și hotărârea CEC de a-l depozeda de mandat pe președintele RS, Milorad Dodik?*”. Referendumul ar fi trebuit organizat (25 august 2025) cu câteva zile înainte de alegerile anticipate pentru președintele RS, dar, în cele din urmă, nu a mai fost organizat (Kurtik-1, 2025).

Biroul pentru Controlul Activelor Străine (OFAC) al SUA a ridicat (29 septembrie 2025) sancțiunile impuse fostului președinte al entității RS, Milorad Dodik, și asupra a 47 de persoane și companii apropiate acestuia. Sancțiunile au fost ridicate pentru Zeljka Cvijanović, membra b-sârbă a președinției tripartite a BiH, pentru președintele ANRS, Nenad Stevandić, copiii lui Milorad Dodik, Igor și Gorica, și pentru mai multe companii deținute de aceștia. După aceea, ANRS a numit-o pe Ana Trišić-Babić în funcția de președinte interimar al RS până la organizarea alegerilor pentru un nou președinte al RS (23 noiembrie 2025). Mandatul prezidențial al lui Milorad Dodik fusese revocat în august, în urma unei decizii judecătorești care l-a condamnat la un an de închisoare sau plata amenzii de 18.660 EUR și șase ani de interdicție în a deține funcții publice pentru sfidarea deciziilor ÎRCI. Ca reacție, parlamentarii ANRS au votat pentru retragerea celor șase legi la nivel de entitate care fuseseră deja anulate de CC a BiH, printre acestea numărându-se și legea privind bunurile imobile, pe care RS a folosit-o pentru a atribui proprietăți de stat din entitate autorităților entității.

Biroul pentru Controlul Activelor Străine (OFAC) al SUA a ridicat (29 septembrie 2025) sancțiunile impuse fostului președinte al entității RS, Milorad Dodik, și asupra a 47 de persoane și companii apropiate acestuia. Sancțiunile au fost ridicate pentru Zeljka Cvijanović, membra b-sârbă a președinției tripartite a BiH, pentru președintele ANRS, Nenad Stevandić, copiii lui Milorad Dodik, Igor și Gorica, și pentru mai multe companii deținute de aceștia.

*Alegerile
prezidențiale
anticipate din RS
au demonstrat
o victorie
marginală și
contestată
pentru partidul
lui Milorad
Dodik (23
noiembrie 2025).
Deși a cedat în
fața deciziei CC,
liderul b-sârb
și-a afirmat clar
poziția, spunând:
„Rămân cel
mai important
om și voi fi
președintele
tuturor
președinților
din Republica
Srpska”.*

Milorad Dodik descriesese această problemă drept o „linie roșie de netrecut” (Kurtic-2, 2025).

În continuare, alegerile prezidențiale anticipate din RS au demonstrat o victorie marginală și contestată pentru partidul lui Milorad Dodik (23 noiembrie 2025). Deși a cedat în fața deciziei CC, liderul b-sârb și-a afirmat clar poziția, spunând: „Rămân cel mai important om și voi fi președintele tuturor președinților din Republica Srpska. Este suficient?”. Cu o prezență scăzută la vot, de aproximativ 35%, candidatul SNSD, Siniša Karan, apropiat al lui Milorad Dodik, a câștigat cu puțin peste 50% din voturi (50,39%), în timp ce principalul candidat al opoziției, Branko Blanuša (Partidul Sârb Democrat, SDS), a fost la o distanță de câteva mii de voturi (aproximativ 8.000 – 48,22%). În termeni politici, rezultatul alegerilor poate fi interpretat mai degrabă ca un semnal de alarmă decât ca un triumf pentru partidul de guvernământ. Pentru un lider autocrat care s-a bazat mult timp pe controlul administrativ, presiunea asupra instituțiilor din entitate și mobilizarea aparatului de partid, un rezultat atât de restrâns este considerat a fi costisitor din punct de vedere politic. Semnalează o scădere a sprijinului politic pentru SNSD înaintea alegerilor prezidențiale din toamna acestui an. Alegerile nu au fost doar o competiție obișnuită între guvern și opoziție, ci au făcut parte dintr-o luptă pentru statul de drept, autoritatea instituțiilor judiciare la nivel de stat și disponibilitatea elitelor politice din RS de a respecta deciziile judecătorești. Alegerile au evidențiat, încă o dată, slăbiciunile structurale ale integrității electorale în RS, cu o prezență foarte scăzută la vot, ridicând semne de întrebare cu privire la dezangajarea politică, deziluzia față de opțiunile disponibile și credibilitatea procesului în sine. Rezultatele extreme la anumite secții de votare, în special în Doboij și Zvornik, unde Siniša Karan ar fi primit până la 98% din voturi în unele locații, indică o manipulare organizată mai degrabă decât o variație electorală normală. În plus, aducerea cu autobuzul a votanților din Serbia pare să fi fost un instrument decisiv. Această practică nu este nouă și a funcționat ca un instrument bidirecțional de sprijin politic, structurile RS mobilizând alegătorii pentru Aleksandar Vučić în Serbia, în timp ce electoratul sârb l-a asistat pe Milorad Dodik în timpul alegerilor din RS. O astfel de mobilizare transfrontalieră a alegătorilor pare să fi ajutat SNSD să-și asigure un avantaj minim, dar cu prețul erodării, în continuare, a încrederii în procedurile democratice și a prejudiciului reputațional. În același timp, partidul lui Dodik prezintă

o slăbiciune clară și nu se mai poate mobiliza ca în urmă cu câțiva ani (Huskić-2, 2025). În baza sesizărilor partidelor de opoziție, CEC a hotărât reorganizarea, la 8 februarie 2026, a alegerilor în 136 de secții de votare din 17 municipalități (N1, 2025). Cu toate acestea, având în vedere că alegerile pentru funcția de președinte al RS vor fi reluate în anumite secții de votare, o schimbare a rezultatului final nu ar fi acceptată de conducerea partidului de guvernământ din RS.

Organizarea alegerilor anticipate pentru funcția de președinte al RS este un efect al deciziilor CC a BiH (variabila independentă) privite în relație cu acțiunile liderului SNSD, Milorad Dodik, poziționarea actorilor străini și a instituțiilor de forță bosniace (variabile suplimentare).

CONCLUZII

Prezentarea evenimentelor de pe scena politică bosniacă din ultimul an a permis identificarea relațiilor de tip cauză-efect între CC a BiH, identificată ca variabilă independentă, și lideri politici boșniaci, actorii străni și instituțiile de forță bosniace, identificate ca variabile suplimentare. Descoperirea mecanismelor cauzale între variabila independentă și variabilele suplimentare permite conturarea portretului politic al lui Milorad Dodik interpretat atât în viziunea statelor occidentale, cât și în viziunea unor state precum Federația Rusă sau Serbia. Efectele acestor relații cauzale reprezintă argumente în construcția răspunsului la întrebarea de cercetare stabilită în partea de început a acestui studiu.

Președintele partidului SNSD, Milorad Dodik, a fost și rămâne, deocamdată, o figură emblematică pentru RS. Politicianul a dominat scena politică din RS în ultimii 25 de ani, fiind cel mai influent politician din această entitate. Prin acțiunile sale, și-a conturat un portret politic caracterizat, pe de o parte, de populația de etnie sârbă ca fiind un protector al intereselor, drepturilor și libertăților acestora, iar pe de altă parte, de populația de etnie bosniacă ca fiind un pericol pentru statul bosniac, acesta acționând de fiecare dată exclusiv în interesul b-sârbilor și nu al statului bosniac. Milorad Dodik a fost întotdeauna orientat către consolidarea puterii sârbe și reducerea autorității statului central guvernat de la Sarajevo. Susține permanent că instituțiile statului ar trebui să aibă mai puțină putere și este un apropiat al Federației Ruse, amplificând mesaje despre autonomie și suveranitate în rândul

Organizarea alegerilor anticipate pentru funcția de președinte al RS este un efect al deciziilor CC a BiH (variabila independentă) privite în relație cu acțiunile liderului SNSD, Milorad Dodik, poziționarea actorilor străini și a instituțiilor de forță bosniace (variabile suplimentare).

Condamnarea, la 26 februarie 2025, în primă instanță, la un an de închisoare și interzicerea ocupării funcțiilor publice timp de șase ani pentru Milorad Dodik au dus la tensionarea situației politice și de securitate din BiH. În acea perioadă, Milorad Dodik efectua toate deplasările cu măsuri de securitate sporite și, uneori, se deplasa cu elicopterul pentru a nu crea un context favorabil arestării sale de către reprezentanți ai SIPA.

electoratului său din RS. Astfel, politicianul a devenit principalul vector (proxy) prin care sunt promovate ideile secesioniste, ajungându-se până la punerea în aplicare graduală a acestor acțiuni pe parcursul anului trecut. Totuși, demersul a fost stopat pentru moment, context în care CC a BiH a decis că se face vinovat pentru încălcarea ordinii constituționale a statului bosniac.

Condamnarea, la 26 februarie 2025, în primă instanță, la un an de închisoare și interzicerea ocupării funcțiilor publice timp de șase ani pentru Milorad Dodik au dus la tensionarea situației politice și de securitate din BiH. În acea perioadă, Milorad Dodik efectua toate deplasările cu măsuri de securitate sporite și, uneori, se deplasa cu elicopterul pentru a nu crea un context favorabil arestării sale de către reprezentanți ai SIPA (Serbian Times, 2025). În cele din urmă, demiterea lui Milorad Dodik a scos la iveală suveranitatea concentrică a statului bosniac, stat în care ÎRCI, sistemul judiciar și CEC converg pentru a anula obstrucția la nivel de entitate și pentru a impune respectarea ordinii de la Dayton (Ermina Muzaferija, ib.). Totuși, înlăturarea lui Milorad Dodik de la președenția RS nu reprezintă o finalizare a crizei politice din RS, ci o prelungire a acesteia, mai ales în cazul în care, după reorganizarea alegerilor în cele 17 municipalități, partidele de opoziție vor avea câștig de cauză. Deși puțin probabilă, o astfel de situație nu va fi acceptată de reprezentanții SNSD.

Ultimele evenimente politice, precum celebrarea, la 9 ianuarie 2026, a Zilei Naționale a RS l-au prezentat pe Milorad Dodik în mijlocul liderilor politici sârbi de la Banja Luka (TV, 2026). Acest aspect este un indicator că, deși îndepărtat din funcția de președinte al RS, Milorad Dodik rămâne, în continuare, unul dintre liderii influenți ai SNSD. Având în vedere acțiunile politice și, mai ales, faptul că, la presiunea internațională, a renunțat la funcția de președinte al RS, iar ANRS a anulat legile controversate prin care limita controlul statului și oferea puteri sporite autorităților din RS, printr-o deducție logică, putem aprecia că acesta „a făcut un pas în spate”, conducând „din umbră” acțiunile politice ale guvernului din RS. Milorad Dodik și-a securizat menținerea la putere a partidului său prin promovarea lui Siniša Karan, un apropiat al său, pentru funcția de președinte al RS. În aceste condiții, cel puțin până la alegerile generale din luna octombrie a acestui an, Milorad Dodik va sprijini campania electorală, pentru că și-a menținut

funcția de președinte al SNSD, dar nu va apărea în prim-planul politicii bosniace. Ridicarea sancțiunilor SUA pentru Milorad Dodik și apropiatăii săi va permite însă să-și refacă capitalul financiar necesar pentru pregătirea noilor alegeri. În prezent, SNSD pare un partid care are nevoie de o reformă din interior, prin care să identifice candidați pentru viitoarele alegeri. Timpul relativ scurt până în luna octombrie a acestui an și controversele cu partidele politice din opoziție nu vor permite construirea unor noi personaje politice care să câștige detașat viitoarele alegeri generale. Cu toate acestea, este puțin probabil ca Milorad Dodik să revină ca un potențial candidat, pentru că ar încălca, din nou, decizia CC a BiH și ar crea condițiile pentru un nou proces juridic. Mai mult decât atât, prezența scăzută la vot (35% din electorat) și diferența mică între candidatul SNSD și cel al SDS (principalul partid de opoziție) înregistrată la ultimele alegeri anticipate demonstrează apatia electoratului sârb care pare că „s-a săturat” de guvernarea SNSD și dorește o schimbare în RS. Totodată, Milorad Dodik are o vârstă înaintată (67 de ani) pentru o nouă luptă politică în care să fie în prim-plan în RS. În plus, are probleme de sănătate (SRNA, 2024) care i-au fost acutizate de stresul trăit în ultimul an. Având în vedere toate argumentele prezentate, putem aprecia că sunt șanse reduse ca Milorad Dodik să reapară ca și candidat la alegerile generale din RS cu intenția de a ocupa o nouă funcție publică în arhitectura statului bosniac.

În acest scenariu, cel mai probabil, Milorad Dodik nu va reapărea pe scena politică din RS, dar va căuta să identifice candidații politici care să câștige alegerile generale din RS. Željka Cvijanović, actualul membru b-sârb al Președinției Tripartite, ar putea fi un candidat puternic pentru Președinția RS. Dacă Željka Cvijanović va candida pentru Președinția RS, Milorad Dodik va decide un candidat mai slab cotate pentru funcția de membru b-sârb al Președinției Tripartite. Interesul SNSD va fi pentru a câștiga cât mai multe voturi în RS, pentru funcțiile din această entitate și nu neapărat pentru a câștiga funcția de membru b-sârb al Președinției Tripartite a BiH. În concluzie, în orice scenariu, apreciem că Milorad Dodik va rămâne un personaj politic influent în RS, chiar dacă va fi forțat să respecte decizia CC de a nu mai ocupa funcții politice în statul bosniac.

Timpul relativ scurt până în luna octombrie a acestui an și controversele cu partidele politice din opoziție nu vor permite construirea unor noi personaje politice care să câștige detașat viitoarele alegeri generale.

BIBLIOGRAFIE:

1. Brezar, A. (26 februarie 2025). *Top court ruling may bar Bosnian Serb leader Milorad Dodik from politics*, EuroNews, <https://www.euronews.com/my-europe/2025/02/26/top-court-ruling-may-bar-bosnian-serb-leader-milorad-dodik-from-politics>, accesat la 2 februarie 2026.
2. Central Election Commission Bosnia and Herzegovina (6 august 2025). *Central Election Commission Bosnia and Herzegovina*, Central Election Commission Bosnia and Herzegovina, <https://www.izbori.ba/?Lang=6&CategoryId=183&Id=5722>, accesat la 22 ianuarie 2026.
3. CIN (29 octombrie 2025). *Centar za istraživačko novinarstvo*, Imovina politicara, <https://imovinapoliticara.cin.ba>, accesat la 22 februarie 2026.
4. Delauney, G. (26 februarie 2025). *Bosnian-Serb leader sentenced to jail in landmark trial*, BBC News, <https://www.bbc.com/news/articles/cdrxy1zp8mxo>, accesat la 21 ianuarie 2026.
5. Ermina Muzaferija, S.K. (14 august 2025). *After Dodik's Historic Removal, Bosnia's Sovereignty Crisis Still Smolders*, News Line Institute, https://newlinesinstitute.org/political-systems/after-dodiks-historic-removal-bosnias-sovereignty-crisis-still-smolders/#:~:text=The%20decision%20was%20triggered%20by:%20*%20An,new%20RS%20presidential%20poll%20within%2090%20days, accesat la 17 ianuarie 2026.
6. GOV UK (11 aprilie 2022). *GOV UK*, UK announces sanctions under Bosnia and Herzegovina sanctions regime, <https://www.gov.uk/government/news/uk-announces-sanctions-under-bosnia-and-herzegovina-sanctions-regime-11-april-2021>, accesat la 22 ianuarie 2026.
7. Huskić-1, A. (24 noiembrie 2025). *Contested election in Republika Srpska: What Dodik's narrow victory really means*, Friedrich Nauman Foundation, <https://www.freiheit.org/western-balkans/contested-election-republika-srpska-what-dodiks-narrow-victory-really-means>, accesat la 22 februarie 2026.
8. Huskić-2, A. (13 august 2025). *Dodik's Fall: The End of an Era?*, <https://www.freiheit.org>, <https://www.freiheit.org/western-balkans/dodiks-fall-end-era>, accesat la 2 februarie 2026.
9. Kovacevic, D. (11 decembrie 2018). *Dodik Quits High-Level Meeting Over Lack of Serb Flag*, Balkan Insight, <https://balkaninsight.com/2018/12/11/dodik-cancelled-a-meeting-over-an-absence-of-rs-flag-in-the-room-12-11-2018/>, accesat la 22 ianuarie 2026.
10. Kurtic, A. (23 august 2025). *News*, Balkan Insight, <https://balkaninsight.com/2025/08/23/bosnian-serb-lawmakers-vote-for-referendum-in-bid-to-keep-dodik-in-power/>, accesat la 2 februarie 2026.
11. Kurtic, A. (29 octombrie 2025). *US Suddenly Lifts Sanctions on Bosnian Serb Leader Dodik*, Balkan Insight, <https://balkaninsight.com/2025/10/29/us-suddenly-lifts-sanctions-on-bosnian-serb-leader-dodik/>, accesat la 22 februarie 2026.

12. Mack, A. (4 mai 2021). *Milorad Dodik: Converting Nationalism into Power*, Democratic Erosion Consortium, <https://democratic-erosion.org/2021/05/04/milorad-dodik-converting-nationalism-into-power/>, accesat la 22 februarie 2026.
13. Melez, S. (12 august 2025). *Bosnian Court Commutes Milorad Dodik's Jail Sentence to a Fine*, Balkan Insight, <https://balkaninsight.com/2025/08/12/bosnian-court-commutes-milorad-dodiks-jail-sentence-to-a-fine/#:~:text=The%20state%20court%20accepted%20a%20plea%20from,in%20the%20Republika%20Srpska%20parliament.%20Photo:%20BIRN>, accesat la 2 februarie 2026.
14. Mišeljić, L. (8 octombrie 2025). *THE EROSION OF ORDER: Incident or Norm?*, Heinrich Boll Stiftung, <https://ba.boell.org/en/2025/10/08/erozija-poretka-incident-ili-norma>, accesat la 21 ianuarie 2026.
15. N1 (24 decembrie 2025). *BiH's Central Election Commission: Repeat early elections for RS president in 17 municipalities at 136 polling stations*, N1, <https://n1info.ba/english/news/bihs-central-election-commission-repeat-early-elections-for-rs-president-in-17-municipalities-at-136-polling-stations/>, accesat la 22 ianuarie 2026.
16. Niksic, S. (23 aprilie 2019). *As tensions rise, Bosnian Serb businessman slain in ambush*, Associated Press Newsroom, <https://apnews.com/general-news-6b8ab20c4bd549fc9e6098d20b29f725>, accesat la 22 ianuarie 2026.
17. Nyemann, D.B. (22 octombrie 2025). *Replaying Old Tunes – A Case Study of Serbian Identity Politics Unfolding in the Triangle Between Banja Luka, Mitrovica, and Belgrade. A Pathway to Russian Foreign Influence by Exploiting Local Drivers and Triggers*, Future National Security, <https://www.nsf-journal.hr/nsf-volumes/focus/id/1532>, accesat la 2 februarie 2026.
18. Serbian Times (2025). „*HOW DID DODIK CROSS THE BORDER*”: *Bosnia and Herzegovina Border Police Investigating RS President's Travel to Serbia!*, Serbian Times, <https://serbiantimes.info/en/kako-je-dodik-presao-granicu-granicna-policija-bih-sprovodi-istragu-o-putovanju-predsednika-rs-u-srbiju/>, accesat la 22 ianuarie 2026.
19. SRNA (20 decembrie 2024). *DOCTOR PEŠKO: MILORAD DODIK IS MEDICALLY UNFIT TO TRAVEL AND ATTEND HEARING, BEING FORCED TO IT WOULD ENDANGER HIS HEALTH AND QUALITY*, SRNA, <https://srna.rs/novost/1262223/doctor-pesko:-milorad-dodik-is-medically-unfit-to-travel-and-attend-hearing,-being-forced-to-it-would-endanger-his-health-and-quality>, accesat la 2 februarie 2026.
20. TV, T. (regizor). (2026). *Svečani defile povodom 9. Januara* (film).
21. Wiesner, P.V. (2014). *Process Studies in Case Studies*. În P.S. Joseph Soeters, *Routledge Handbook of Research Methods in Military Studies* (pp. 94-95). New York: Routledge.

